

Kokemuksellisuus, lajireaktiot Natura-alueet ja asianmukainen arviointi

KARVIAN JA
PARKANON
elinympäristön
puolesta ry

Järvi-Satakunnan ympäristökeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

LEADER

Pohjois-Satakunta

**KAHDEN MAAILMAN
VÄLISSÄ**

**WORLD
WILDLIFE DAY**
3 MARCH

Etäisyys 2,7 km

Etäisyys 1,5-1,8 km

Inhimillinen maisemakokemus vs lajien tunnistamat signaalit

Ihminen tunnistaa maisemassa esteettisiä ja toiminnallisia arvoja. Maisema rauhoittaa tai antaa virikkeitä toiminnalle. Se luo yhteyden paikkaan, juuriin, työhön tai kutsuu mukaan yhteisöllisyyteen.

VÄLTÄMISREAKTIOT PERUSTUVAT PÄÄOSIN ÄRSYKKEISIIN JA VAISTOIHIN

- voimaloiden koko ja siipien liike
- valot sekä valon ja varjon vaihtelu
- poikkeava melu
- ilmanpaineen ja ilmavirtauksen vaihtelu.

Ärsykekenttä- vaaran välttäminen

Herkät ja häiriintyvät lajit voivat välttää alueita kilometrien etäisyydelle saakka.

Maaeläimet tarvitsevat yhtenäisiä elinympäristöjä,
Lentävät lajit hyödyntävät toiminnallista kytkeytyvyyttä reiteillään

Välilliset seuraukset koskettavat myös häiriintymättömiä lajeja.

Laaja liikkumisalue, välttely jopa 9 km asti

Elinympäristön heikentyminen ja häiriöiden lisääntyminen

- ➡ Vaikuttaa lajien **liikkumiseen**, ravinnonhakuun, levähdyspaikkoihin ja pesintään
- ➡ Muuttaa eri tavoin liikkuvien lajien käyttämiä **erilaisia reittejä** maalla, ilmassa ja **vesiympäristöissä**
- ➡ Muuttaa lajien käyttämiä kulkureittejä **ydinalueiden, välialueiden ja häiriöttömien vyöhykkeiden välillä**
- ➡ Vähentää lajien liikkumista **elinympäristöjen välillä**
- ➡ Vähentää **levähdyspaikkojen määrää**, lisää **energian kulutusta** ja heikentää **kykyä huolehtia** poikasista
- ➡ Vähentää populaatioiden **elinvoimaa, geeniperimää** ja lajien säilymisen edellytyksiä

Elinympäristöjen koko ja laatu

Suuremmat ja laadukkaammat elinympäristöt tukevat **useampia lajeja ja monipuolisempia ravintoverkkoja** kuin eristyvät ja huonolaatuiset saarekkeet.

Suuremmissa laikuissa **reuna-alueiden suhteellinen osuus pienenee**, mikä vähentää häiriöiden vaikutusta **elinympäristön ytimeen**.

Kapeat käytävät toimivat vain osalle lajeista riippuen niiden liikkumiskyvystä ja elinympäristövaatimuksista.

Pienet ja heikkolaatuiset askelkivet auttavat vain **harvoja lajeja, koska ne eivät tarjoa riittävästi suojaa tai resursseja**.

Alueiden käytön paineista kärsivistä suojelualueista on vaarassa syntyä ekologisia saarekkeita.

Reviirien, paikallispopulaation ja metapopulation merkitys

Elinpiiri ja reviiri

Elinpiiri on pienin alue, jolla esimerkiksi linnut saavat tarvitsemansa ravinnon, suojan ja rauhan pesintään ja kykenevät lisääntymään

Eri reviireillä elävät muodostavat paikallispopulaation

Paikallispopulaation pitää olla riittävän suuri, jotta sillä on kantokykyä välttää satunnaista vaihtelua ja yksilöiden geneettisen perimän riskejä.

Metapopulaatioiden verkosto

Metapopulaatiot syntyvät paikallisten populaatioiden verkostosta. Riittävän vahva verkosto voi uudelleen asuttaa elinpiirejä ja korvata kadonnutta kantaa.

Elinvoiman säilyminen tarvitsee toiminnallista pinta-alaa

Lajeille mahdollisten elinpiirien väheneminen heikentää kokonaisten ekosysteemien toimintakykyä

Miksi Häädetkeitaan häiriintymättömyys tulee varmistaa

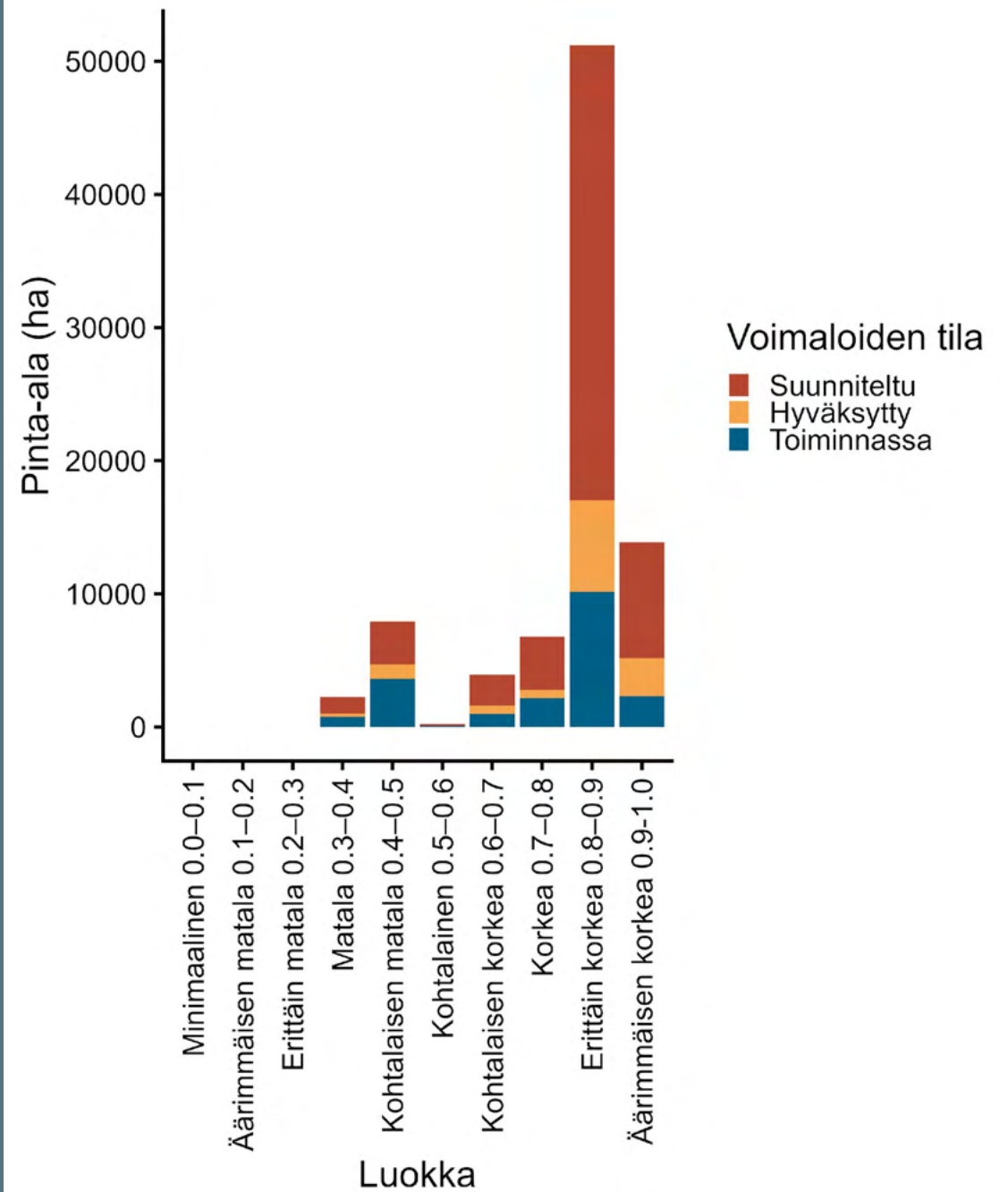
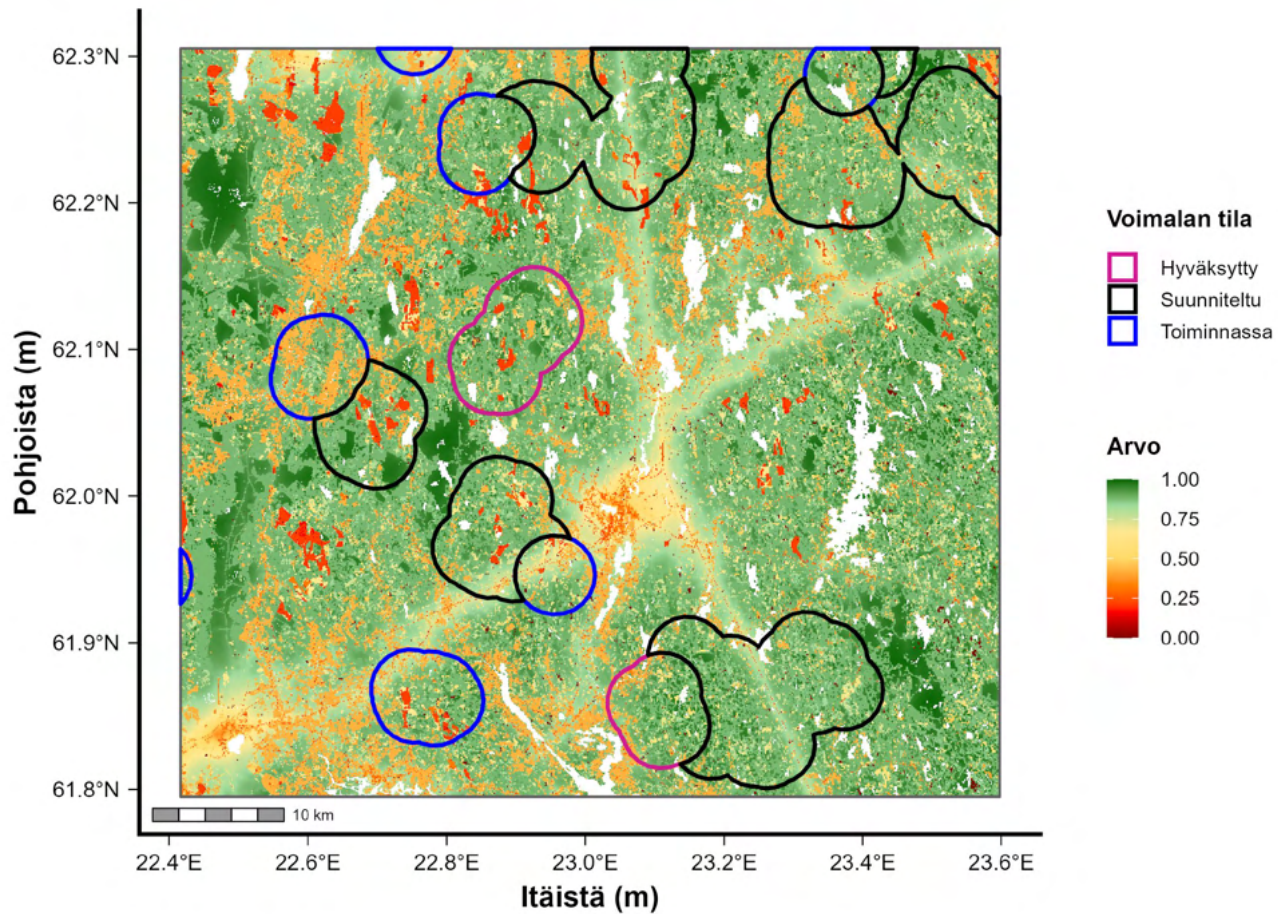
Erittäin edustavana säilynyt kilpikaldas, FINIBA

Häädetkaldas on erityisen tärkeä kahlaajien ja suolintujen elinympäristö. Sen luonnontilainen vesitalous ja rakenne (konsentrinen kermikaldas) on säilynyt edustavana sekä maantieteellisen sijainnin että pitkän suojeluhistorian ansiosta. Monet vastaavat suot on muualla ojitettu metsätalouden tarpeisiin.

Natura-alueita koskeva lainsäädännöllinen suoja

Natura-alueet muodostavat Suomen suojeluverkoston selkärangan; niiden **ekologinen kytkeytyneisyys** on välttämätön lajien selviytymiselle Alueen vesi- ja kosteikkolajiston suojelu vaatii varovaista maankäytön suunnittelua Natura-alueella. **Energiainfran (tuulivoima, voimajohdot, huoltotiet)** tunnistetaan jo **keskeiseksi monimuotoisuutta heikentäväksi paineeksi.** (

Häädetkaldas on ekologisen monimuotoisuuskeskittymän muodostaman verkoston osa. Lähes luonnontilaisen Kovesjoki- Pirttiluoman virtavesistön reunavyöhykkeillä on huomion arvoisia habitaatteja ja joessa elää uhanalainen.

“Verkostolla on ratkaiseva merkitys suojelualueiden säilymisessä ja suojelualueilla ratkaiseva merkitys lajien säilymisessä”

*Haitalliset vaikutukset ilmenevät viiveellä. Tieto lajien katoamisesta ja vähenemisestä viivästyy yleensä vuosia, koska **elinympäristön heikkeneminen näkyy hitaasti havaintotiedoissa.***

VAROVAISUUSPERIAATE ; SUKUPUUTTOVELAN EHKÄISEMINEN

Suomen 7. maaraportti luonnon monimuotoisuudesta 4.3.2026

*Vaikutusarviointi on raportin mukaan Suomessa **liian hankekeskeistä**, eikä kumulatiivisia vaikutuksia arvioida riittävästi.*

Suomessa on noin 15% kokonaispinta-alasta.

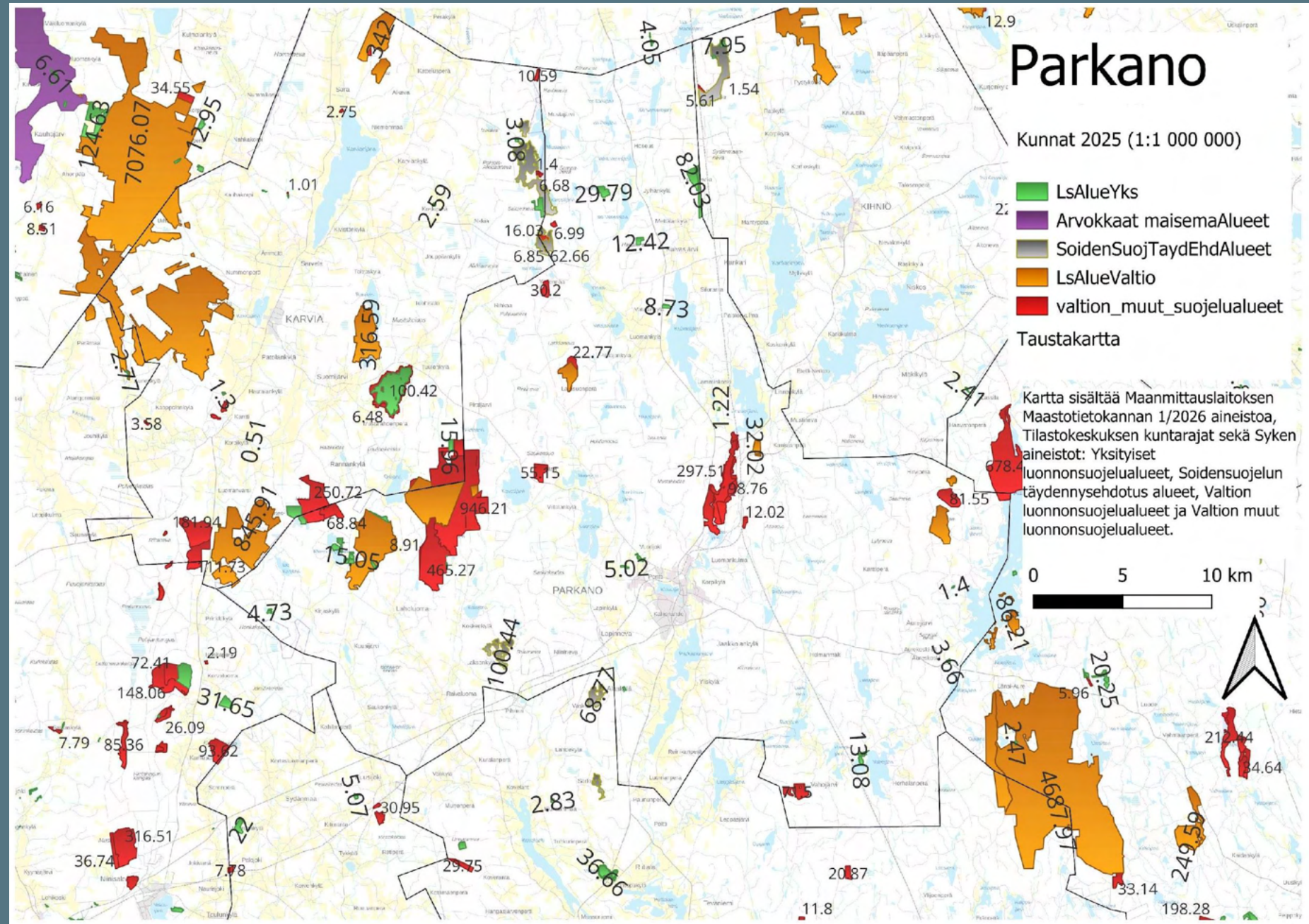
Lähde: Euroopan ympäristökeskus

Suurin osa suojelualasta sijoittuu pohjoiseen Suomeen.

EU: tavoite vuoteen 2030 kokonaispinta-alasta eri tavoin suojeltu ala kasvaa 30%. Tiukasti suojeltu ala 10%

Parkanossa kokonaispinta-alasta n. 3,5 % on suojelun piirissä.

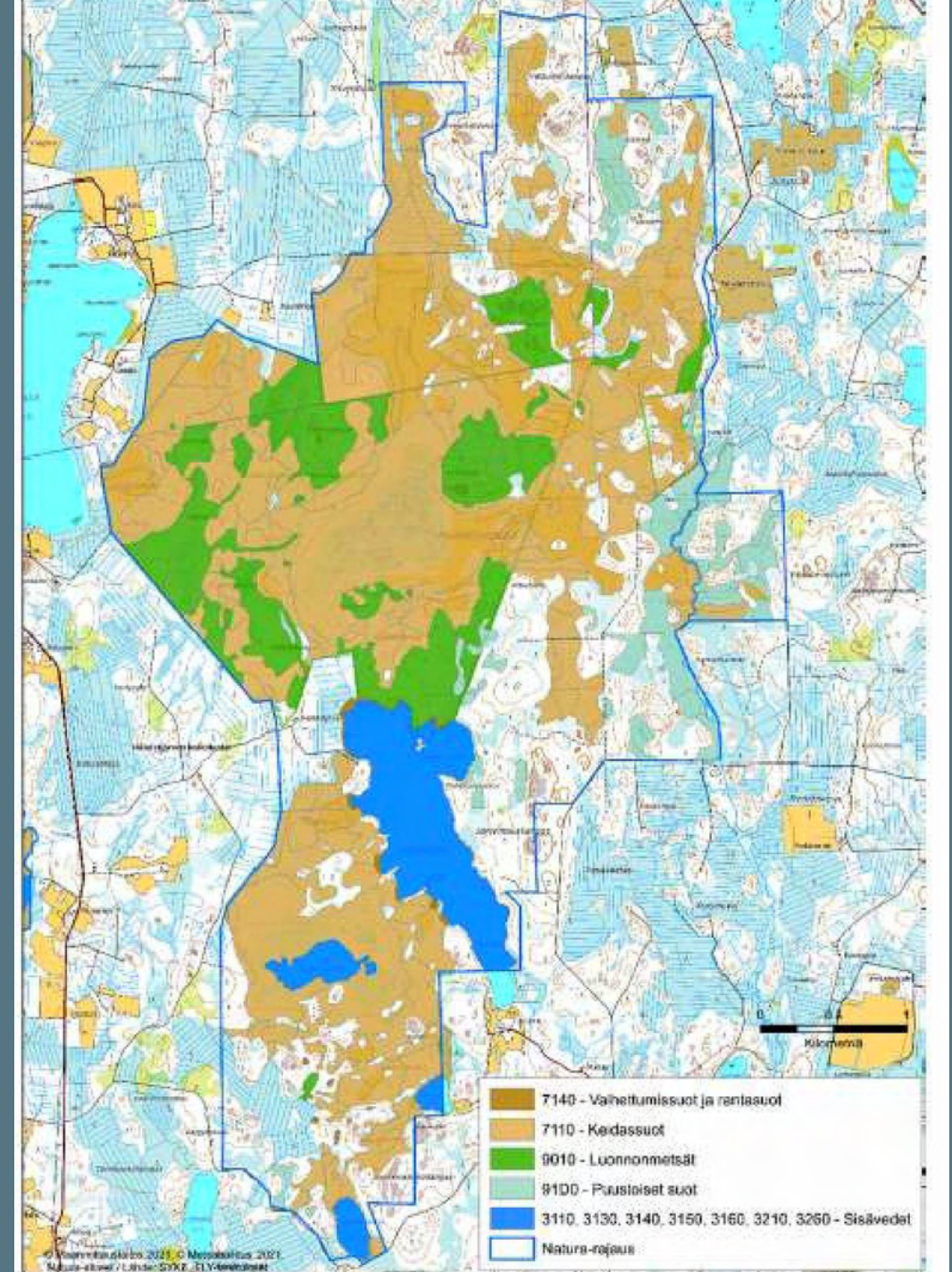
Parkanon alueella on paljon MML: Maastotietokanta 2026

Natura-alueen luontotyyppit kartalla
Luonnonpuistossa on **keidassuota**,
luonnonmetsiin luokiteltavia kangasmetsiä ja
puustoisia soita. Kangasmetsät ovat **mänty- ja
kuusivaltaisia kuivahkoja ja tuoreita kankaita**,
puustoiset suot pääosin mänty-koivuvaltaisia
rämeitä. Muualla Natura-alueella esiintyy samoja
luontotyyppejä
Lisäksi alueella on **humuspitoisia järviä ja
lampia** (kuten Häädetjärvi, Vehkuri ja
Joutsenlammi), itäreunalla virtaavia jokia ja
puroja (Kovesjoki ja Pirttiluoma) sekä alueen
eteläpäässä sijaitseva pienialainen
tervaleppäkorpi.

Häädetkeidas on keidas- ja rämesoiden sekä
luonnonmetsien muodostama **edustava
kokonaisuus**. Häädetkeitaan **linnusto on
runsasta sekä lajistollisesti että määrällisesti**.

Arvokkaita osa-alueita ovat **lähes
luonnontilainen Kovesjoen – Pirttiluoman
jokivarsi (taimenjoki)** sekä laaja luonnontilainen
Keidaslammi Häädetjärven eteläpuolella.
Lähistöllä sijaitsee Puurokeitaan suojelualue.

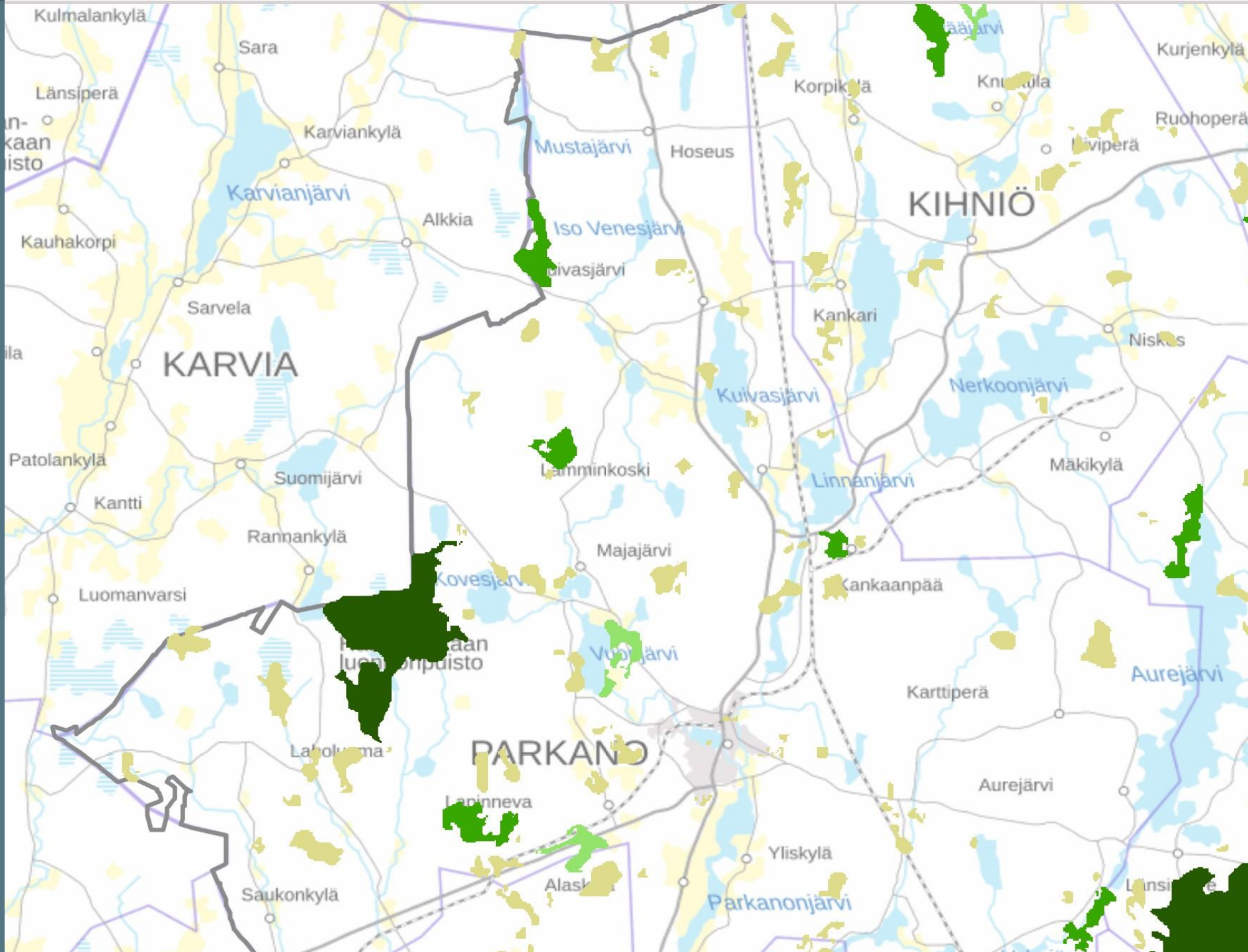

UHANALAIKESKITTÄMÄT

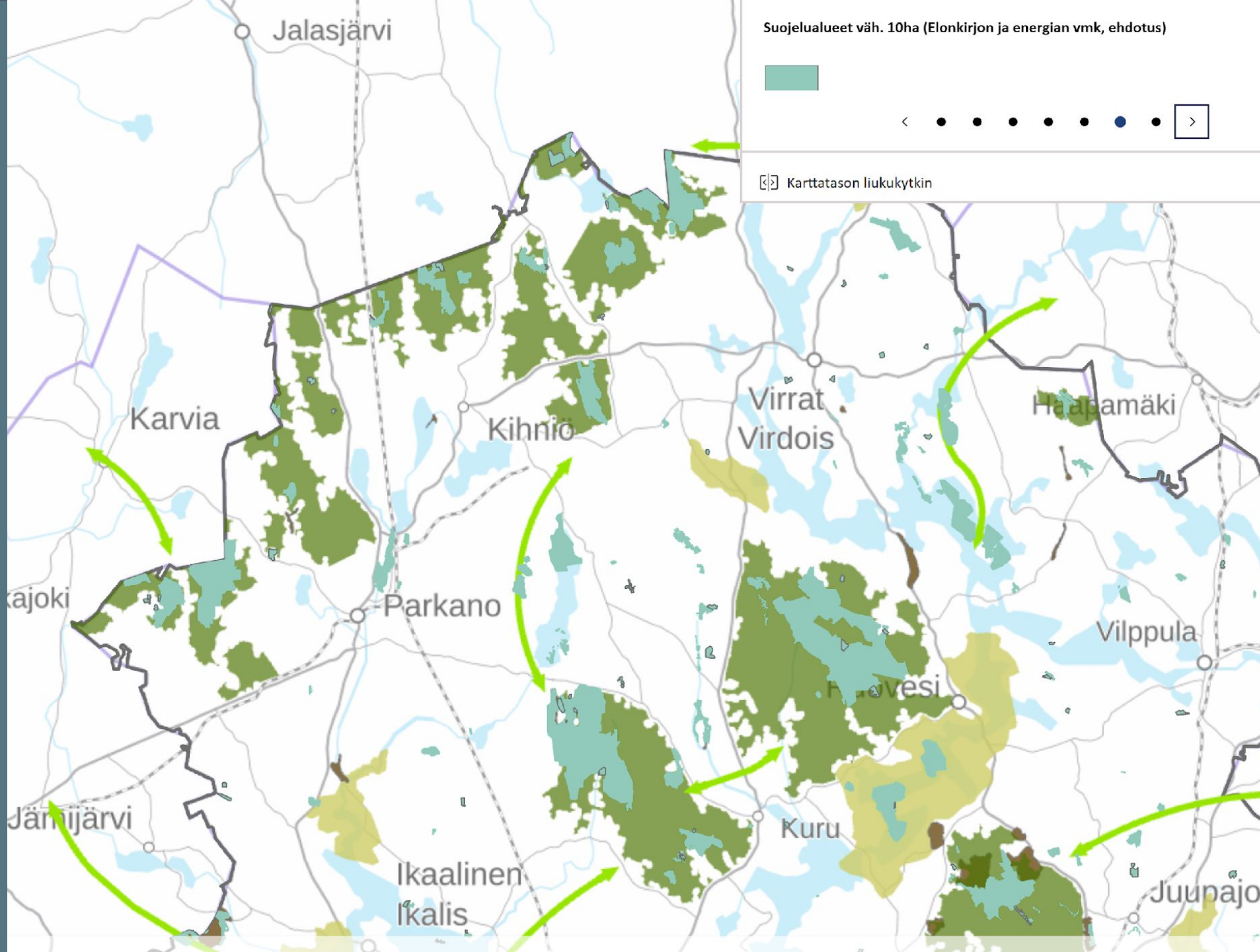
Uhanalaiskeskittymät ja niiden hotspotalueet (PL 2023)

- Hotspot 1 (merkittävin)
- Hotspot 2 (merkittävä)
- Hotspot 3 (lähes merkittävä)
- Uhanalaiskeskittymä, joka ei ole hotspot-keskittymä

Pirkanmaan liitto:
Aluetietopalvelu
20XX

Kuva 2. Elonkirjo ja energia
vaihemaakuntakaava-ai
neisto yli 10 ha:n
kattavat suojelualueet (
harmaanvihreä taso)

Natura-arviointi – EU-taso ja kansallinen lainsäädäntö

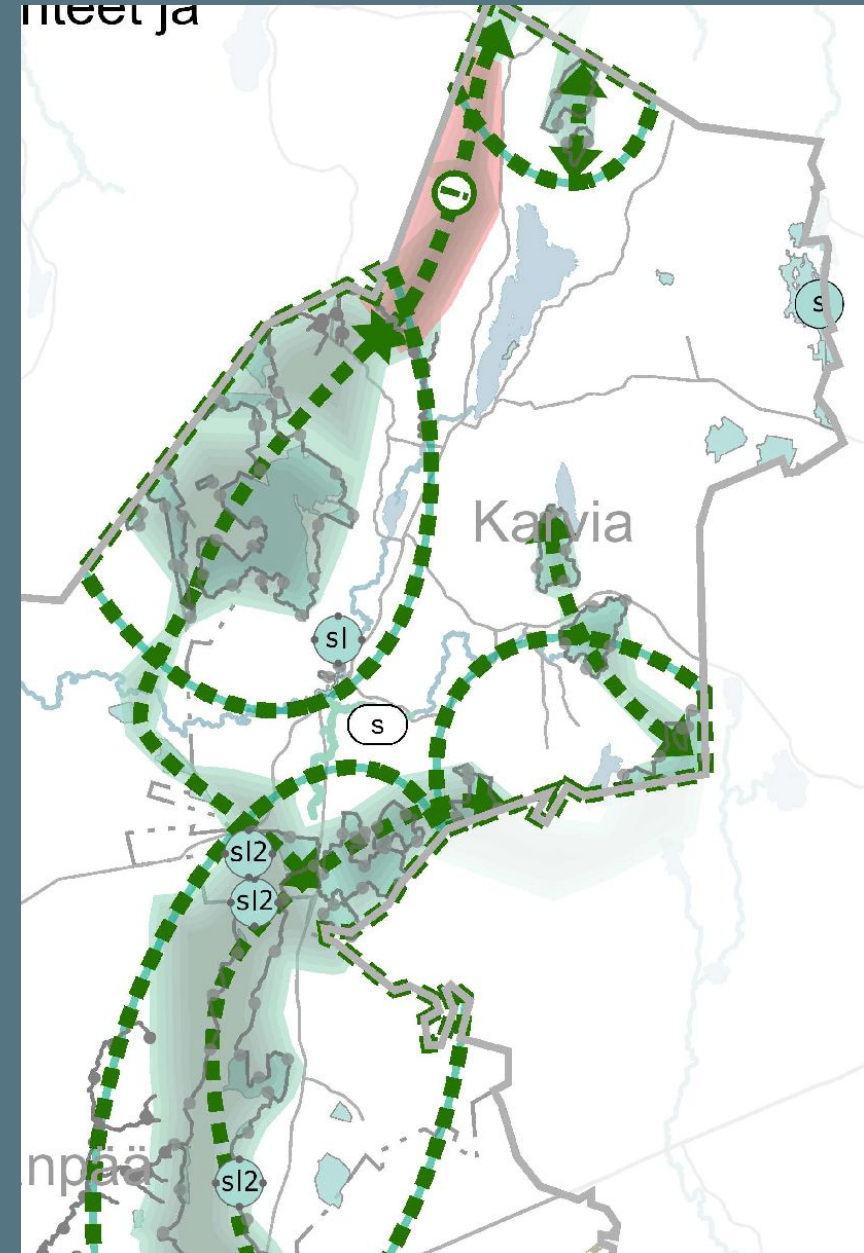
Arvioidut Natura SPA-alueet
Arvioidut Natura SAC-alueet

Satakunta 5 km lisätarkasteluvyöhyke

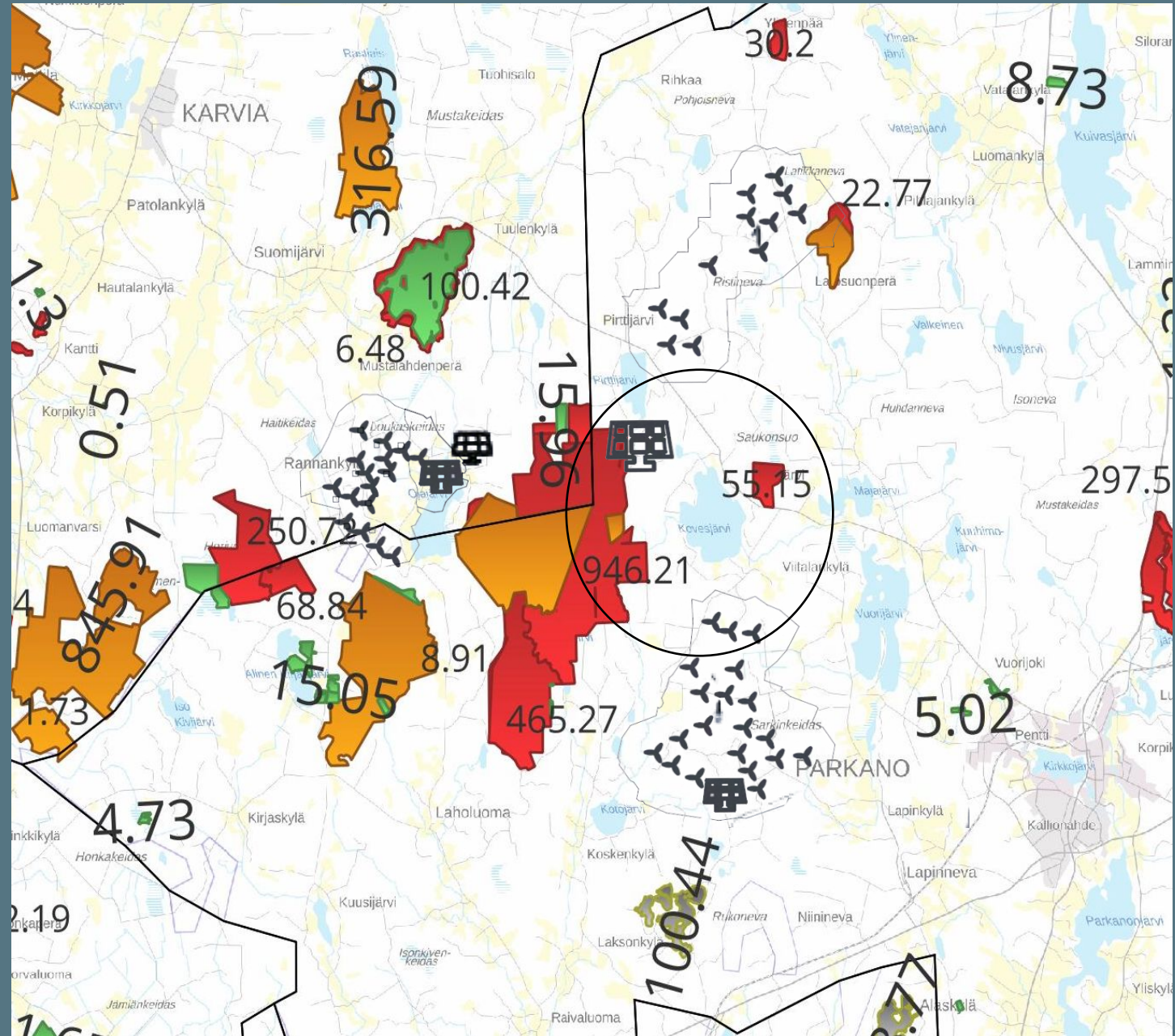
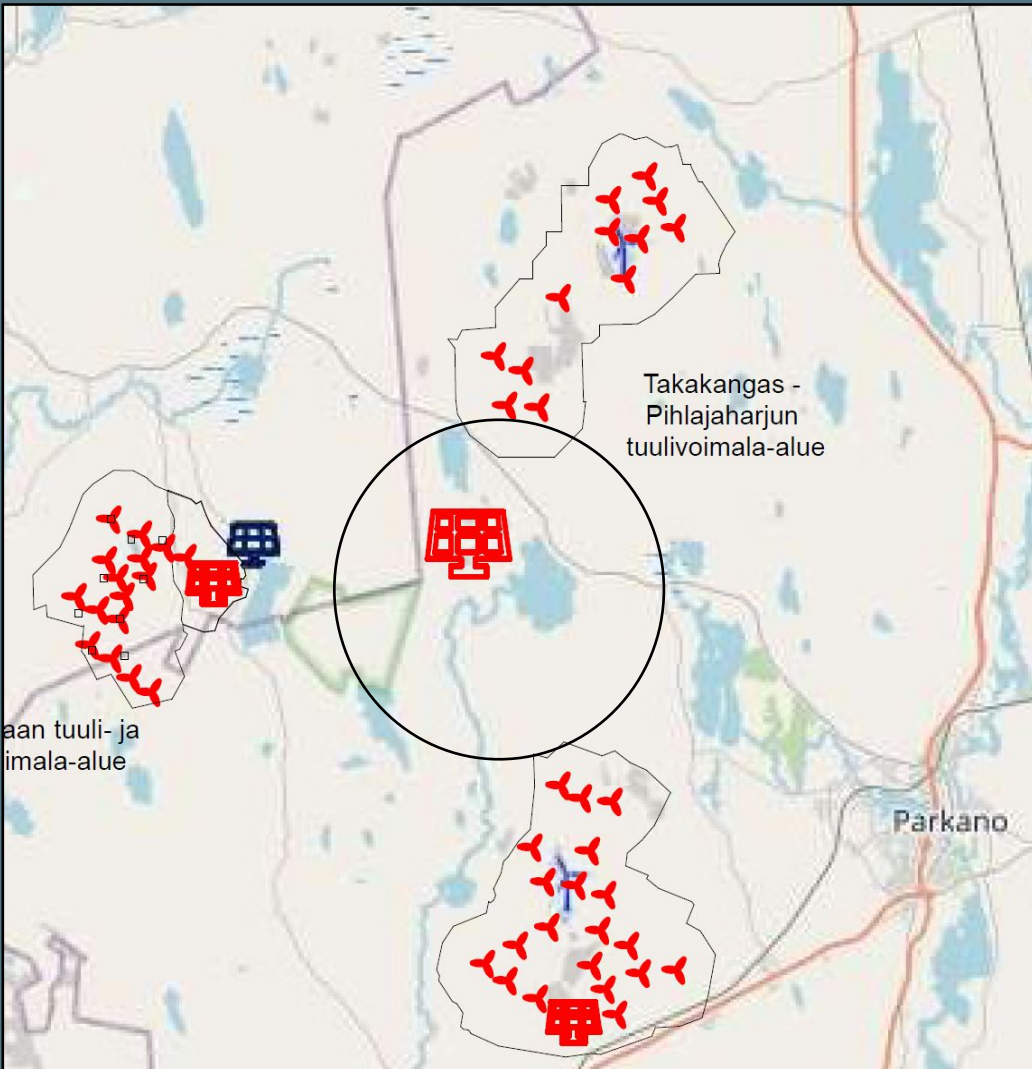
NATURA ARVIOINNIN
TARVEHARKINTA
3.1.7 Häädetkeidas SAC
s. 20-21

Todetaan 2. vaiheen tarpeellisuus
ja perustellaan sitä.

Satakunnan MK-ehdotus

KESKITTÄMINEN- KUORMITUKSEN KOHDENTUMINEN- KOHTUULLISTAMINEN?

”Natura-arvioinnissa on otettava huomioon myös suojeluperustaisen luontotyypin ominainen lajisto (Euroopan komissio 2021). Kaavamerkintä saattaa vaikuttaa alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien käytettävyyteen niissä luontaisesti esiintyvälle lajistolle, joka saattaa johtaa luontotyypin tunnusomaisen lajiston köyhtymiseen. Vaikutus on merkittävä, koska häiriötä kohdistuu voimaloiden rakentamisen ja toiminnan aikana jatkuvasti useasta ilmansuunnasta. ”

”Huomionarvoista on myös, että yhteisvaikutuksista ei ole aivan kattavaa kuvaa, koska Kangaslammin ja Haitinkankaan hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista ei ole vielä saatavilla arviointiselostusta. Tiedon puuttuminen lisää arvioinnin epävarmuutta. ”

Satakunnan maakuntakaavaehdotus ohjaa 2. vaiheen arviointiin

2

ONGELMA ?

Pirkanmaan vmk Elonkirjo ja Energia

EI OLE TEHNYT

1. vaiheen Natura-arviointia Häädetkeitaalta

Hankeselvitykset eivät ole tehneet
Luontodirektiivin 6. Art. 3-4 edellyttämää
ASIANMUKAISTA ARVIONITIA

→ *hankealueiden rajat eivät saa määrittää ekologista tarkastelua*

ASIANMUKAINEN ARVIOINTI JA LUONTOKADON HILLINTÄ

Yhdenkään käynnissä olevan uusiutuvan energian hankkeen arviointi **ei ulotu Natura-alueelle**

Natura-alueen linnustotieto on **vuosilta 2010–2014**, eikä ajantasainen (Haitinkangas) Asianmukaista 2.vaiheen Natura-arviointia **ei ole tehty**

Kumulatiivista vaikutusarviointia **ei ole tehty**
Hankkeet tarkastelevat vain hankealueiden sisäisiä muutoksia / 500 m tarkasteluetäisyyttä

Kokonaisharkinta yhdessä muiden hankkeiden (2 maakuntaa, 2 kuntaa; 3 × tuuli + aurinko/erillisiä av- alueita 450 ha STR/ kaava)

Mallinnus ja kartoitus alueen sisäpuolelle
Häiriövyöhykkeet: (kuiten visuaaliset muutokset, valo ,välke melu, varjostus,, esteitä)

Ydin- ja reuna-alueiden käyttö (kuten pesintä, levähdys, ruokailu, muutto, vaeltaminen),
Reittien kytketyneisyys ja erilaiset **kynnysilmiöt** eli luontokadon ajurit

- Luontokadon hillintä on olennainen osa ekologista kestävyttä koskevaa sisältövaatimusta. Lisäksi tarve ekologisen kestävyden huomioon ottamisesta liittyy erityisesti alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisperiaatteisiin, liikenteen ja energiahuollon järjestelyihin, laajojen ihmistoiminnasta riippumattomien tai sen ulkopuolella olevien luonnonalueiden säilymiseen sekä näitä täydentävien pienialaisempien luonnonalueiden ja niiden välisten yhteyksien turvaamiseen